

HAKUILMOITUS

6.2.2025

VN/36657/2023

VN/36657/2023-STM-3

HAKUILMOITUS**AVUSTUKSEN NIMI**

Vaikuttavuustiedon tietotuotannon kehittäminen: haitta- ja vaaratapahtumien tietotuotanto.

Avustuksen yleiskuvaus

Avustus on tarkoitettu haitta- ja vaaratapahtumien tietotuotannon kehittämiseen osana kansallista vaikuttavuustiedon tietotuotannon kehittämistä.

Tarkoituksena on tuottaa potilasta/asiakasta ja organisaatioiden toimintaa koskevien haitta- ja vaaratapahtumailmoitusmenettelyjen tietotuotannon kokonaisuudistus osaksi soten tiedolla johtamista ja ilmoitustiedon hyötykäyttöä kansallisessa asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämisessä, ohjauksessa, valvonnassa sekä palvelunjärjestäjien ja -tuottajien vertaiskehittämisessä.

Valtion talousarvion momentille 33.03.63 "Eräät erityishankkeet" on myönnetty määrärahaa, jolla tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden verkottumista ja yhteen toimivien tietojärjestelmien kehittämistä ennen muuta toteuttamalla kansallisen tason palveluja, jotka tukevat hallinnonalan tietohallintopalvelujen yhdenmukaista kehitystä. Tavoitteena on tietoteknologian hyväksikäyttöä tehostamalla parantaa myös palvelujen tasavertaista saatavuutta ja laatua sekä tukea omatoimisuutta, kotona asumista ja itsenäistä suoriutumista. Tavoitteena on myös varmistaa, että uuden tietoteknologian käyttöönotto toteutuu tasapuolisesti koko maassa. Määrärahaa saa käyttää muun muassa valtionavustusten ja rahoitusavustusten maksamiseen.

Erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä annetun asetuksen (582/2017) 3 §:ssä on säädetty valtakunnallisen kokonaisuuden suunnittelusta ja yhteen sovittamisesta. Pykälän kohdan 7) mukaan Pohjanmaan hyvinvointialueelle on säädetty asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittäminen ja suunnittelun kansallisen yhteensovittamisen tehtävät. Tehtävän toteuttamista varten Pohjanmaan hyvinvointialueelle on perustettu Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus (AsPo), joka toteuttaa tätä lakisääteistä tehtävää.

Tällä avustuksella korvattavassa toiminnassa ei ole kysymys lakisääteisen tehtävän toteuttamisesta, vaan valtakunnalliseen, sosiaali- ja terveysministeriön tietojohdamisen ohjelmaan perustuvasta kehittämistehtävästä. Avustuksella toteutettavalla kehittämistyöllä on kiinteä yhteys asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen lakisääteisen tehtävän toteuttamiseen.

Avustusta ei voi käyttää muihin kuin tämän hakuilmoituksen ja tietojohdamisen ohjelman mukaisiin kehittämistehtäviin.

Potilas- ja asiakasturvallisuus on osa sosiaali- ja terveydenhuollon laatua ja se lisää vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. Onnettomuustutkintakeskus (OTKES) on korostanut turvallisuussuosituksissaan (OTKES 2019), että Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) huolehtisi tiedonkeruu- ja -jakojärjestelmän kehittämisestä soteen. Sen avulla kaikista vakavasti asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantaneista tapahtumista kerätään oleelliset tiedot ja muodostetaan ja julkaistaan turvallisuuden parantamisen kannalta olennaiset johtopäätökset koko toiminnan hyväksi.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Suomessa on useita säädöksiin perustuvia haitta- ja vaaratapahtumien ilmoitusmenettelyjä, joiden kautta tietoa kerätään kansallisille viranomaisille tai STM:n hallinnonalan organisaatioihin. Ongelmallista nykyisille menettelyille on pirstoutunut, siiloutunut ja käytännössä yksisuuntainen tiedon kulku sekä vaihtelevat tiedon keräämisen, käsittelyn ja raportoinnin menettelyt. Raportointi useisiin erillisjärjestelmiin kuluttaa myös henkilöstön työaikaa sekä johtaa helpommin ilmoitusten tekemättä jättämiseen. Ilmoitusprosesseissa hyödynnetyt teknologiat ovat vanhentuneita. Tietoa ei myöskään koota yhteen kansallisesti eikä hyödynnetä asiakas- ja potilasturvallisuuden kansallisessa tai alueellisessa kehittämisessä eikä tiedolla johtamisessa ja päätöksenteossa.

Avustuksella pyritään ratkaisemaan näitä ongelmia ja vahvistamaan kansallista tietotuotantoa.

Avustuksen käyttöaika on 1.2.2025–31.12.2026.

Avustus rajautuu ilmoituksen mukaiseen toimintaan.

Avustusta voidaan myöntää enintään 250 000 euroa.

Avustuksen hakijat

Avustuksen hakijana voivat olla hyvinvointialueet tai Helsingin kaupunki.

Avustuksen tavoite

Tämä avustus mahdollistaa osaltaan kansallisen sote-tietojohdamisen toimenpideohjelman toteuttamisen. Kansallisen sote-tietojohdamisen toimenpideohjelman tarkoituksena on kehittää kansallisesti ja alueellisesti kriittisten painopistealueiden kansallista tietotuotantoa, tiedolla johtamista ja ohjaamista sekä tiedon hyödynnettävyyttä. Kansallisesti koordinoitulla tietojohdamisella edistetään hyvinvointialueiden tuloksellisuutta huomioiden laajasti tuloksellisuuden eri näkökulmat. Erityisenä painopistealueena ovat vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden sekä yhdistetyn toiminnan, talouden ja henkilöstötietojen tietotuotannot.

Toimenpideohjelman kehitystyöllä vastataan myös lainsäädännön vaatimuksiin sekä Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteisiin tehostamalla systemaattista vertailukelpoisen laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä sekä kehittämällä hyvinvointialueiden talouden ja tuloksellisuuden ohjauksen edellyttämää tietopohjaa, jotta saadaan käyttöön johtamista tukeva, toiminnan ja talouden kattava tieto.

Avustuksella tuetaan Tietojohdamisen ohjelman tavoitteiden toteutumista haitta- ja vaaratapahtumailmoitusmenettelyjen tietotuotannon kokonaisuudistuksen avulla.

Avustuksella toteutettavat toimenpiteet:

- Kokonaissuunnitelma haitta- ja vaaratapahtumailmoitusten tietotuotannon ja raportoinnin uudistamiseksi yhteistyössä ilmoitusmenettelyjä ohjaavien ja tietoa keräävien viranomaisten sekä hyvinvointialueiden kesken.
- Tiekartta potilasta ja asiakasta koskevien säädösperustaisten ilmoitusmenettelyjen tietoprosessien, tietovarantojen ja raportoinnin etenemisen kuvaamiseksi sisältäen teknologioiden testaus-tarpeet.
- Ilmoitustiedon hyötykäytön edistäminen jo olemassa olevista tietovarannoista niiden tietorakenteita, mittareita ja raportointia uudistamalla hyvinvointialueiden ohjausta, valvontaa ja vertaiskehittämistä varten.

Avustuksen hakeminen

Avustusta haetaan hakulomakkeella, jonka lisäksi tulee toimittaa arvio toiminnan kustannuksista (lomakkeet ovat sivulla https://stm.fi/valtionavustukset_lomakkeet). Lisäksi hakemukseen tulee liittää suunnitelma avustuksella toteutettavasta toiminnasta. Hakemus lähetetään Sosiaali ja terveysministeriön kirjaa-moon ([kirjaamo.stm\(at\)gov.fi](mailto:kirjaamo.stm(at)gov.fi)) viitteellä VN/1439/2025.

Hakuaika: 7.2.2025–7.3.2025.

Hakemuksen arviointi

Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia. Myönnettävän avustuksen määrää arvioitaessa otetaan huomioon, kuinka hyvin hakemuksessa kuvatun toiminnan voidaan arvioida saavuttavan avustuksen käytölle asetetut tavoitteet ja avustuksella toteutettavat toimenpiteet.

Arviointiperusteena käytetään myös hakuilmoituksen mukaisuutta ja avustuksen hakijan toiminnan yhteyttä asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämiseen ja osoitettavissa olevaa asiantuntemusta kansalliseen haitta- ja vaaratapahtumien tietotuotannon ja toiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen.

Valtionavustuslain mukaiset yleiset edellytykset

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää avustusta vain, jos valtionavustuslain mukaiset avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset täyttyvät. Ministeriö ottaa yleiset edellytykset huomioon myös avustuksen määrää harkittaessa.

Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä ovat (valtionavustuslain 7 § 1 mom.):

- Tarkoitus, johon valtionavustusta haetaan, on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä.
- Avustuksen myöntäminen on perusteltua valtionavustuksen käytölle asetettujen tavoitteiden kannalta.
- Avustuksen myöntäminen on tarpeellista, kun otetaan huomioon hakijan saama muu julkinen tuki sekä hankkeen tai toiminnan laatu ja laajuus.
- Valtionavustuksen myöntäminen vääristää vain vähän kilpailua ja markkinoiden toimintaa.
- Valtionavustusta ei myönnetä tehtäviin, jotka rahoitetaan hyvinvointialueiden perusrahoituksella tai muulla valtionavustuksella.

Esteitä avustuksen myöntämiselle

- Ministeriö hylkää hakemuksen, jos hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuttaan antaa ministeriölle tietoja aiemmin myönnettyjen avustusten käytön valvontaa varten.
- Hakemus jätetään tutkimatta, jos se saapuu määrääjän jälkeen.

Muita avustuksen käyttöön liittyviä ehtoja

- Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.
- Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä avustus voi kattaa enintään tässä ilmoitetun ja avustuspäätöksessä määritellyn osuuden avustettavan toiminnan tai hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustus ei myöskään yhdessä muiden julkisten tukien kanssa saa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää. Hyväksyttävät kustannukset määritellään avustuspäätöksessä ja sen liitteissä.
- Avustuksen saajan taloudenhoito ja hallinto on järjestettävä asianmukaisesti.
- Avustuksen käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä.
- Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tehdä valtionavustuksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia, jotka ovat tarpeellisia valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa (valtionavustuslain 16 §).
- Avustuksen saajan tulee selvittää, onko sillä velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä, ja ottaa tämä toiminnassaan huomioon. Myös valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton avustuksen saaja voi olla velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä.

- Jos avustuksen saaja täyttää julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit (esim. rahoituksesta yli puolet on julkista rahoitusta), avustuksen saajan tulee noudattaa hankintalakia kaikissa hankinnoissaan.
- Jos avustuksen saaja saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta, saajan on tässä hankinnassa noudatettava hankintalakia.

(Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016).

Tuloksista ja avustuksen käytöstä raportointi

STM seuraa ja ohjaa hankkeen etenemistä. Kehittämistyön tulokset ovat kansallisesti hyödynnettävissä ja julkisesti saatavilla. Hankkeesta valmistuvat tuotteet ja kehittämistyön tulokset julkaistaan erikseen soveltavissa julkaisusarjoissa. Tuloksista ja avustuksen käytöstä raportoidaan STM:lle.

Lisätietoja

Petra Kokko, neuvotteleva virkamies (STM), petra.kokko@gov.fi, +358 295 163 474

Miia Ryhänen-Tompuri, erityisasiantuntija (STM), miia.ryhanen-tompuri@gov.fi, +358 295 163 447

Tietoa sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustuksista: <https://stm.fi/rahoitus-ja-avustukset/valtion-avustukset>

Valtionavustuksista yleisesti: <https://vm.fi/valtionavustukset>